

Motion till riksdagen 2013/14: MJ374

av **Jens Holm m.fl. (V)**

Respekt för djuren

1 Innehållsförteckning

2	Förslag till riksdagsbeslut	2
3	Sju förlorade år – dags för respekt för djuren.....	3
4	En djuretisk ombudsman.....	3
5	Rätt till utevistelse.....	3
6	Kraftigt öka och förbättra djurskyddskontrollerna	4
7	Minska djurtransporterna	4
8	Minimera antalet djurförsök.....	5
9	Djurskydds krav vid offentlig upphandling.....	6
10	Låt slakterierna själva bekosta kontroller och stimulera mobila slakterier.....	7
11	Obligatorisk ursprungsmärkning.....	7
12	Minkfarmning	7
13	Djurskyddspoliser i hela landet.....	7
14	Djurskydd inom EU	8
15	Globalt djurskydd.....	8

Fel! Okänt namn på

2 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa djuretisk ombudsman.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med ett konkret förslag på hur djur inom livsmedelsindustrin ska ges möjlighet till utevistelse och naturligt beteende.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att återinföra möjligheten för djurskyddskontrollanterna att ta ut kontrollavgifter.¹
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att minska djurtransporterna genom att underlätta för etablerande av gårdsslakterier och mobila slakterier.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda införande av en avgift på djurtransporter.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en handlingsplan för att minimera antalet djur i djurförsök, öka resurserna för att ersätta djurförsök med nya metoder samt införa ett 3R-center.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att anslå adekvata resurser till djurfria metoder inom toxikologisk forskning samt att det måste finnas ett tydligt myndighetsansvar för detta.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inte subventionera slakterierna genom att ta bort avgift för verksamhetsutövaren samt att införa stöd för mobila slakterier.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om obligatorisk ursprungsmärkning av alla köttprodukter.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om djurskydd inom EU.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige aktivt ska verka för en FN-deklaration om djurvälstånd.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att höga krav på djurskydd ska bli en beståndsdel i det globala arbetet för en hållbar utveckling.

¹ Yrkande 3 hänvisat till KU.

3 Sju förlorade år – dags för respekt för djuren

De sju år som den borgerliga regeringen styr Sverige har varit år som innebär försämringar för djuren. Regeringen lade ned Djurskyddsmyndigheten, sänkte forskningsstödet till alternativ till djurförsök och till djurskyddsbefrämjande forskning, avförde förslaget om förbud mot pälsdjursuppfödning, skapade kaos i djurskyddskontrollerna; regeringen har tillåtit jakt på utrotningshotade djur och tillåter fortsatt kastrering utan bedövning av grisar, m.m. Det är inte acceptabelt. Dessutom har regeringen trots löften om detta ännu inte lagt fram en proposition baserad på utredningen om ny djurskyddslag trots att det nu gått nästan två år sedan utredningens betänkande (SOU 2011:75) presenterades. Därför lägger Vänsterpartiet fram konkreta förslag på hur Sverige ska kunna bli bättre för djuren. Djur är kännande varelser som förtjänar respekt.

4 En djuretisk ombudsman

Det är mycket beklagligt att den borgerliga regeringen lade ned den tidigare välfungerande Djurskyddsmyndigheten, den första i sitt slag i världen. Vänsterpartiet anser att det behövs en myndighet med ett övergripande ansvar för djurskyddsarbetet. Vi vill därför införa en djuretisk ombudsman som ska verka för en god etisk grund för all verksamhet som inbegriper djur, utvärdera djurskyddskontrollerna, ta fram artkaraktäristika och göra djuretiska årliga revisioner samt ge djuretiska råd. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

5 Rätt till utevistelse

Stora förändringar måste göras för djuren inom livsmedelsindustrin. Endast i Sverige föds miljontals djur upp, transporteras och slaktas varje år för att bli mat åt människor. I motion 2013/14: MJ298 Minskad köttkonsumtion lägger Vänsterpartiet fram konkreta förslag på hur köttkonsumtionen ska kunna minska i Sverige. För förslag på det området hänvisas alltså till den motionen.

Vänsterpartiet vill säkerställa att djurskyddslagens rätt till naturligt beteende fullföljs. När den nya djurskyddslagen kom 1988 fick kor, får och getter rätt till utevistelse. Andra djur inom livsmedelsindustrin har liknande behov av utevistelse, men det är ytterst få av dem som ges möjlighet till detta. Vi vill därför att fler djur inom animalieproduktionen ska ges möjlighet till utevistelse och naturligt beteende. Regeringen bör återkomma till riksdagen med ett konkret förslag kring detta. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Fel! Okänt namn

6 Kraftigt öka och förbättra djurskyddskontrollerna

Den 1 januari 2009 trädde den borgerliga regeringens omorganisering av djurskyddskontrollerna i kraft. Vi välkomnar att ansvaret för djurskyddskontrollerna nu ligger på länsstyrelserna, och vi noterar att antalet årsarbetskrafter ökat något. Men regeringens omorganisering har med rätta fått utstå mycket kritik. Den borgerliga regeringen tog bl.a. bort möjligheten att ta ut avgiften för kontrollerna samt tillsköt därtill inte tillräckligt med resurser. Trots vissa förbättringar i form av tillfälliga extramedel för djurskyddskontroller görs i dag fortfarande långt färre kontroller än tidigare. Antalet kontroller har nästan halverats: från 23 018 år 2008 till 14 408 år 2012.

Vänsterpartiet vill kraftsamla kring djurskyddskontrollen. Att kontrollen nu ligger hos länsstyrelserna är bra. Det ger kontrollanterna större möjlighet till ett mer professionellt och effektivt arbete. Men kontrollverksamheten behöver ökade resurser. Vi vill därför återinföra möjligheten för djurskyddskontrollanterna att ta ut kontrollavgifter. På det sättet kan kontrollanterna få ett välbehövligt tillskott av resurser för att bedriva en bättre verksamhet. Vi välkomnar också den extra satsning som djurskyddskontrollanterna gjorde under hösten 2012 på djurtransporter. Det arbetet behöver fortsätta och utvecklas. För det behövs det extra resurser. Därför bör möjligheten för djurskyddskontrollanterna att ta ut kontrollavgifter återinföras. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

7 Minska djurtransporterna

I Sverige transporteras miljontals djur varje år. För djuren kan en djurtransport innebära stress och lidande. Eftersom Sverige är ett förhållandevis stort land med ett fåtal stora slakterier blir transporterna ofta långa. Som ett exempel kan nämnas att under 2012 dog 153 209 kycklingar under transporter i Sverige (Djurens Rätt 27/8 2013). Vänsterpartiet vill verka för att transporterna ska bli färre och kortare. I den mån djur ska slaktas anser vi att det är bättre att det görs i den miljö där djuren har växt upp och levt så att transporten kan undvikas. Vi vill därför uppmuntra produktionssätt utan djurtransporter, eller åtminstone med kortare transporter. Regeringen måste därför underlätta för etablerandet av gårdsslakterier och mobila slakterier. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Vänsterpartiet är också oroat över den bristande kontrollen av djurtransporter. I Jordbruksverkets årliga rapport till EU-kommissionen (Jordbruksverket den 14 juni 2013) framgår att under 2012 ökade antalet kontroller av djurtransporter kraftigt, från 165 under 2011 till 651 kontroller under 2012. Värt att notera är att vid fler än hälften av kontrollerna (334 stycken) hittades överträdelser mot lagar och regler. Antalet kontroller av djurtransporter har ökat tack vare det projekt för ökad kontroll av djurtransporter som länsstyrel-

serna genomförde under hösten 2012. Vänsterpartiet välkomnar det projektet, men vi är oroad för att det stannar vid ett avgränsat projekt. En omfattande kontroll av djurtransporter måste vara ett permanent inslag i svensk djurskyddskontroll. Även om antalet kontroller ökade kraftigt under 2012 är trots allt drygt 600 kontroller försvinnande lite utifrån perspektivet att det görs mängder av transporter i Sverige utslaget över ett helt år. Jämfört med andra länder i Europa ligger Sverige fortfarande på mycket låga nivåer avseende antalet kontroller av djurtransporter. Det rimmar illa med det faktum att Sverige brukar vara ett av de länder i EU som driver på för skärpta krav på djurtransporter. Med så få kontroller i Sverige riskerar den svenska trovärdigheten att undermineras. Ytterst är det djuren som blir lidande när kontrollanterna inte har resurser för att säkerställa att lagar och regler till gagn för djuren följs. Vänsterpartiet vill därför att fler djurtransporter kontrolleras. Med vårt förslag om att kunna ta ut kontrollavgifter får länsstyrelserna bättre resurser till att göra fler kontroller.

Utredningen SOU 2003:6 *Kännande varelser eller okänsliga varor* diskuterade möjligheten att införa en avgift på djurtransporter. Det var ett förslag som aldrig utreddes vidare. Vänsterpartiet anser att det vore positivt om djurtransporterna fick bära en del av sina kostnader samtidigt som en hållbar nationell livsmedelsproduktion stimulerades. Vänsterpartiet vill införa en avgift på djurtransporter. Det bör utredas hur denna kan utformas och hur intäkterna kan gå till att stärka djurskyddet och produktionsformer utan transporter.

Vad som ovan anförts om att utreda införande av en avgift på djurtransporter, bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

8 Minimera antalet djurförsök

Vänsterpartiet vill minimera antalet djur som utnyttjas i djurförsök. År 2000 utnyttjades ungefär 700 000 djur i försök, år 2011 hade siffran stigit till drygt 800 000 djur i Sverige. Om man dessutom lägger till fiskar i försök blir siffran 8,5 miljoner. Vi vill att regeringen antar en handlingsplan för hur antalet djur i djurförsök ska kunna minimeras. Vi vill också öka resurserna till utveckling och implementering av de s.k. 3R:en, dvs. Replace, Reduce, Refine (ersätt, minska, förfin). Det vill vi göra genom ökat forskningsstöd i kombination med att det etableras ett 3R-center i Sverige. Vi välkomnar därför slutbetänkandet på utredningen "Uppdrag om alternativa metoder till djurförsök" som presenterades i juni 2012 och föreslog inrättandet av ett 3R-center. Vänsterpartiet anser att ett 3R-center skulle kunna ha till uppgift att se till att handlingsplanen för ett minimerande av djurförsöken sjösätts och verkställs. 3R-centret skulle vidare kunna arbeta med att förstärka och effektivisera arbetet med alternativ till djurförsök. Vänsterpartiet föreslår att 3R-centret får verka inom ramen för en framtida DjurO eller inom SCAW (Nationellt centrum för djurvälstånd). Utredningen föreslog att kompetenscentret skulle ha en bemanning bestående av fem handläggare med vetenskaplig kompetens. Ut-

Fel! Okänt namn på

redningen framhöll vikten av långsiktighet och av att nya medel behöver tillföras för att driva centret. Det är över ett år sedan sedan förslaget kom och regeringen har ännu inte tillmötesgått förslaget.

Ovannämnda utredning pekade också på stora brister i den djurförsketiska prövningen. I rapporten pekade man bl.a. på att de djurförsketiska nämndernas kompetens behöver stärkas. De djurförsketiska nämnderna behöver därför få bättre möjligheter att fungera effektivt. Vi anser också att möjligheten att överklaga beslut ska utökas. En tänkbar väg skulle kunna vara att en minoritet i en nämnd ska kunna överlämna ärenden till den centrala djurförsketiska nämnden i linje med förslag från ovannämnda utredning. Vänsterpartiet har också noterat att ansökningarna om djurförsk till de djurförsketiska nämnderna tenderar att bli mer omfattande avseende antalet djur och komplexitet. Det hänger sannolikt ihop med införandet av en avgift per ansökan om djurförsketisk prövning. Vänsterpartiet välkomnade införandet av en avgift men anser att regeringen skyndsamt måste ta tag i problemet med de växande ansökningarna.

Vad som ovan anförts om handlingsplan för att minimera antalet djur i djurförsk, öka resurserna för att ersätta djurförsk med nya metoder samt införande av ett 3R-center bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Både Kemikalieinspektionen och Miljömålsberedningen har noterat att det krävs en ”ny toxikologi”, dvs. snabbare och mer kostnadseffektiva tester än dagens djurförsk, om man vill få fram tillräckligt med data om kemikalier för att kunna garantera en giftfri miljö. Men det saknas i dag riktade forskningssatsningar inom den nya toxikologin. Det finns inte heller någon myndighet som har ett tydligt ansvar för att ta fram strategier och handlingsplaner för nya testmetoder. Vänsterpartiet anser att det måste anslås adekvata resurser till djurfria metoder inom toxikologisk forskning samt att det måste finnas ett tydligt myndighetsansvar för detta. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

9 Djurskyddskrav vid offentlig upphandling

Den offentliga upphandlingen av varor och tjänster omfattar hundratals miljarder kronor. Många kommuner och landsting försöker ställa djuretiska krav i upphandlingen. Det är mycket positivt. Men vi oroas mycket över den svåra lagstiftning och de konkurrenskrav som upphandlingslagstiftningen är förenad med. Det är i dag inte lätt för lokalpolitikerna att ställa etiska krav. Om förslagen i Upphandlingsutredningens slutbetänkande (SOU 2013:12) visar sig vara otillräckliga avser Vänsterpartiet att återkomma med förslag till lagstiftningsändringar.

10 Låt slakterierna själva bekosta kontroller och stimulera mobila slakterier

Regeringen brukar i andra sammanhang motsätta sig subventioner till olika verksamheter. Därför ställer vi oss frågande till att regeringen genom ett anslag till Livsmedelsverket subventionerar de svenska slakterierna med 90 miljoner kronor årligen. Tidigare har slakterierna fått bekosta de kontroller veterinärerna gör på slakterierna, nu finansierar regeringen detta via statsbudgeten i stället. Vänsterpartiet anser att, i likhet med vad som gäller för andra verksamhetsområden, verksamhetsutövaren och inte skattekollektivet ska bekosta nödvändig tillsyn. Samtidigt behöver det svenska jordbrukets konkurrenskraft och hållbarhet stärkas. Motsvarande medel som återinförs som egenfinansiering för slakterierna ska återföras som stöd till mobila slakterier. Genom stödet stärks småskalighet och lokal livsmedelsförädling och behovet av djurtransporter minskar. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

11 Obligatorisk ursprungsmärkning

Det är av stor vikt att vi som konsumenter har tillräcklig information om de produkter som finns på marknaden. I dag brister märkningen vad gäller kött och minskar därmed möjligheten för konsumenten att göra aktiva val. Därför bör alla köttprodukter inom EU ursprungsmärkas. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

12 Minkfarmning

I motion 2013/14:MJ207 Minkfarmning argumenterar vi för att uppfödningen av minkar strider mot djurskyddslagens 4 § om möjlighet till ett naturligt beteende. Vi vill därför att djurskyddslagen förändras så att pälsdjuren ges rätt till ett naturligt beteende. Vi hänvisar till motionen Minkfarmning för vårt krav kring detta.

13 Djurskyddspoliser i hela landet

Ett område som länge varit eftersatt är den ökade brottsligheten mot djur. I Stockholm och några andra län har man i dag särskilda djurskyddspoliser som arbetar enbart med brott mot djur. Detta är en bra lösning som vi vill se i hela landet. Djurskyddspoliser ska finnas tillgängliga i hela landet antingen lokalt

Fel! Okänt namn på

eller genom regional samverkan. Vi hänvisar till vår polismotion för vårt krav kring detta.

14 Djurskydd inom EU

Vänsterpartiet anser att regeringen inom EU måste agera kraftfullare för djuren. En ny handlingsplan för djurskydd i EU har antagits och ska nu implementeras i alla medlemsländer. Vi förväntar oss att EU inom kort gör en översyn av transportförordningen för levande djur samt presenterar konkreta förslag på hur situationen för djur under transporter kan förbättras. I dessa och alla andra fall där djur är involverade förväntar vi oss att Sverige kommer att spela en viktig roll. Sverige måste särskilt framhålla rätten att kunna gå före med mer ambitiösa bestämmelser på det nationella planet. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

15 Globalt djurskydd

Sverige anses ha en av de strängaste djurskyddslagarna i världen. Men Sverige borde också verka internationellt för djuren. Det är positivt att regeringen meddelat att man stödjer kravet på en FN-deklaration om djurs välfärd. Men i praktiken har regeringen inte gjort mycket för att det ska bli verklighet. Regeringen bör, i dialog med riksdagen och med berörda intresseorganisationer, utarbeta en tydlig strategi för att få till stånd en FN-deklaration för djurväl-färd. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Storskaliga djurindustrier påverkar, förutom djuren, ofta också miljön och klimatet negativt. Sverige bör därför också engagera sig för att höga krav på djurskydd och minskad köttkonsumtion ska bli en beståndsdel i arbetet för en hållbar utveckling, t.ex. på FN:s klimattoppmöten och efterarbetet till Rio+20. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 6 september 2013

Jens Holm (V)

Torbjörn Björlund (V)

Hans Linde (V)

Siv Holma (V)

Kent Persson (V)